

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

obowiązujące w Centrum Terapii HappyNest

Wstęp

Mając na uwadze obowiązek zapewnienia dzieciom i młodzieży bezpiecznych warunków korzystania z pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej, pedagogicznej oraz diagnostycznej, wprowadza się niniejsze Standardy Ochrony Małoletnich.

Nadrzędną wartością działalności Centrum Terapii jest dobro dziecka, poszanowanie jego praw, godności oraz zapewnienie mu bezpieczeństwa fizycznego i emocjonalnego.

Standardy określają zasady obowiązujące wszystkie osoby współpracujące z Centrum, które w ramach wykonywanych obowiązków mają kontakt z osobami małoletnimi.

I. Postanowienia ogólne

§1

1. Niniejszy dokument został opracowany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności:
 - ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich;
 - ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
 - ustawą z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny;
 - ustawą z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (w zakresie świadczeń zdrowotnych, jeśli mają zastosowanie);
 - przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych, w szczególności RODO.
2. Standardy obowiązują wszystkie osoby współpracujące z Centrum Terapii, niezależnie od podstawy zatrudnienia lub współpracy, w szczególności:
 - psychologów,
 - psychoterapeutów,
 - pedagogów,
 - logopedów,
 - diagnostów,
 - stażystów i praktykantów,

II. Definicje

Na potrzeby niniejszego dokumentu przyjmuje się następujące definicje:

Małoletni/dziecko - każda osoba, która nie ukończyła 18 roku życia.

Personel - wszystkie osoby wykonujące zadania na rzecz Centrum Terapii, niezależnie od formy współpracy.

Opiekun dziecka - rodzic, opiekun prawny lub inna osoba uprawniona do reprezentowania dziecka.

Krzywdzenie dziecka - każde działanie lub zaniechanie naruszające prawa, godność lub bezpieczeństwo dziecka, w szczególności:

- przemoc fizyczna,
- przemoc psychiczna lub emocjonalna,
- wykorzystywanie seksualne,
- zaniedbanie,
- przemoc rówieśnicza.

Interwencja – działania podejmowane przez Centrum w sytuacji podejrzenia lub uzyskania informacji o krzywdzeniu dziecka.

III. Zasady ochrony małoletnich w Centrum Terapii

§2

Wszystkie działania podejmowane przez personel Centrum wykonywane są z uwzględnieniem:

1. najlepszego interesu dziecka;
2. prawa dziecka do bezpieczeństwa;
3. prawa dziecka do szacunku i godności;
4. prawa dziecka do prywatności;
5. prawa dziecka do wyrażania własnych opinii i emocji.

§3

Centrum Terapii zapewnia dziecku środowisko wolne od przemocy, w którym:

1. każde dziecko jest traktowane z szacunkiem;
2. komunikacja odbywa się w sposób dostosowany do wieku i możliwości dziecka;
3. uwzględniane są indywidualne potrzeby dziecka;
4. respektowane są granice psychiczne i fizyczne dziecka.

IV. Zasady bezpiecznych relacji personel - dziecko

§4

Personel Centrum zobowiązany jest do:

1. budowania profesjonalnej relacji z dzieckiem opartej na zaufaniu i szacunku;
2. stosowania komunikacji:
 - spokojnej,
 - wspierającej,
 - pozbawionej oceniania i zawstydzania;
3. wyjaśniania dziecku celu podejmowanych działań diagnostycznych lub terapeutycznych;
4. uwzględniania zdania dziecka adekwatnie do jego wieku i poziomu rozwoju.

§5

W relacji z dzieckiem niedopuszczalne jest:

1. stosowanie przemocy fizycznej lub psychicznej;
2. krzyczenie na dziecko, poniżanie go, wyśmiewanie lub zawstydzanie;
3. komentowanie wyglądu dziecka w sposób naruszający jego godność;
4. faworyzowanie lub dyskryminowanie dzieci;
5. nawiązywanie relacji o charakterze prywatnym lub emocjonalnym wykraczających poza relację specjalista-pacjent;
6. proponowanie dziecku kontaktu poza zakresem związanym z udzielaną pomocą;
7. wykonywanie zdjęć lub nagrań dziecka bez wymaganych zgód;
8. ujawnianie informacji dotyczących dziecka osobom nieuprawnionym.

V. Kontakt fizyczny z dzieckiem

§6

1. Kontakt fizyczny z dzieckiem może odbywać się wyłącznie w granicach uzasadnionych potrzebą udzielanej pomocy.
2. Każdy kontakt fizyczny powinien:
 - respektować granice dziecka,
 - uwzględniać jego komfort,
 - mieć jasne uzasadnienie terapeutyczne lub opiekuńcze.
3. Dziecko ma prawo odmówić kontaktu fizycznego.
4. Niedopuszczalne są wszelkie zachowania o charakterze przekraczającym granice profesjonalnej relacji.

VI. Relacje między dziećmi

§7

Centrum Terapii podejmuje działania mające na celu zapewnienie bezpiecznych relacji również pomiędzy małoletnimi korzystającymi z jego usług.

Niedopuszczalne są:

- przemoc fizyczna,
- wyśmiewanie,
- obrażanie,
- groźby,
- wykluczanie,
- publikowanie treści dotyczących innych dzieci bez ich zgody.

W przypadku zaobserwowania takich zachowań personel podejmuje odpowiednie działania.

VII. Rozpoznawanie i reagowanie na symptomy krzywdzenia dziecka

§8

1. Personel Centrum Terapii posiada wiedzę dotyczącą możliwych oznak krzywdzenia dziecka i zobowiązany jest do zwracania uwagi na niepokojące sygnały.
2. Do potencjalnych sygnałów wskazujących na możliwość krzywdzenia dziecka mogą należeć w szczególności:

- nagłe zmiany zachowania dziecka;
 - wycofanie, lęk, smutek lub wzmożona drażliwość;
 - nieadekwatny do wieku poziom napięcia lub strachu;
 - częste zgłaszanie dolegliwości fizycznych bez wyraźnej przyczyny;
 - widoczne obrażenia lub urazy;
 - wypowiedzi dziecka wskazujące na doświadczanie przemocy;
 - zaniedbanie podstawowych potrzeb dziecka;
 - silny lęk przed konkretną osobą;
 - trudności w relacjach, nagłe pogorszenie funkcjonowania szkolnego lub społecznego.
3. Pojedynczy objaw nie zawsze oznacza krzywdzenie dziecka, jednak każda niepokojąca sytuacja wymaga uważności i oceny specjalisty.

VIII. Zasada reagowania na ujawnienie krzywdzenia przez dziecko

§9

1. Jeżeli dziecko poinformuje pracownika Centrum, że doświadcza przemocy, zaniedbania lub innej formy krzywdzenia, pracownik:
 - zapewnia dziecko, że dobrze zrobiło, mówiąc o sytuacji;
 - wysłuchuje dziecka spokojnie i z szacunkiem;
 - nie ocenia dziecka i nie podważa jego wypowiedzi;
 - nie składa obietnic, których nie może spełnić ;
 - przekazuje informację wyłącznie osobom, które muszą ją znać w celu zapewnienia dziecku pomocy;
 - sporządza dokumentację zgodnie z obowiązującą procedurą.

§10

Podczas rozmowy z dzieckiem pracownik powinien:

- pozwolić dziecku mówić własnymi słowami;
- zadawać pytania otwarte, np. „Czy możesz opowiedzieć mi, co się wydarzyło?”;
- unikać sugerowania odpowiedzi;
- nie prowadzić szczegółowego przesłuchania dziecka;
- okazywać wsparcie i spokój.

Celem rozmowy jest zapewnienie dziecku bezpieczeństwa, a nie zebranie pełnych wyjaśnień.

IX. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka

§11

W przypadku powzięcia informacji lub podejrzenia, że dziecko może być krzywdzone, pracownik Centrum:

1. zabezpiecza dobro i bezpieczeństwo dziecka;
2. przekazuje informację osobie odpowiedzialnej za realizację Standardów Ochrony Małoletnich w Centrum;
3. dokonuje analizy sytuacji i podejmuje decyzję o dalszych działaniach;
4. sporządza dokumentację zdarzenia;
5. w razie konieczności podejmuje działania przewidziane przepisami prawa.

X. Osoba odpowiedzialna za Standardy Ochrony Małoletnich

§12

1. Kierownik Centrum Terapii wyznacza osobę odpowiedzialną za wdrażanie i monitorowanie Standardów Ochrony Małoletnich.
2. Do zadań osoby odpowiedzialnej należy w szczególności:
 - dbanie o znajomość Standardów przez personel;
 - organizowanie szkoleń i przypominanie zasad;
 - przyjmowanie zgłoszeń dotyczących bezpieczeństwa dzieci;
 - prowadzenie dokumentacji interwencji;
 - monitorowanie przestrzegania procedur;
 - aktualizacja dokumentu zgodnie ze zmianami prawa lub potrzebami Centrum.

XI. Procedura w przypadku podejrzenia przemocy ze strony rodzica lub opiekuna

§13

1. Jeżeli istnieje podejrzenie, że dziecko doświadcza przemocy, zaniedbania lub innej formy krzywdzenia ze strony rodzica lub opiekuna, pracownik:
 - dokumentuje swoje obserwacje;
 - przekazuje informację osobie odpowiedzialnej za Standardy;
 - dokonuje oceny sytuacji dziecka;
 - podejmuje działania adekwatne do poziomu zagrożenia.
2. Jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, Centrum może podjąć działania obejmujące:
 - rozmowę z rodzicem/opiekunem (jeżeli nie zagraża to dziecku);
 - skierowanie rodziny do odpowiednich instytucji;
 - zawiadomienie właściwych organów.

XII. Procedura w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka

§14

1. W przypadku sytuacji, w której istnieje bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia dziecka, pracownik zobowiązany jest do podjęcia natychmiastowych działań.
2. W szczególności należy:
 - zapewnić dziecku bezpieczeństwo;
 - wezwać odpowiednie służby ratunkowe;
 - powiadomić rodzica/opiekuna, jeżeli jest to bezpieczne i zasadne;
 - sporządzić dokumentację zdarzenia.
3. Numer alarmowy:

112 – Centrum Powiadamiania Ratunkowego

XIII. Procedura w przypadku podejrzenia wykorzystania seksualnego dziecka

§15

1. W przypadku uzyskania informacji lub podejrzenia wykorzystania seksualnego dziecka pracownik:
 - traktuje informację poważnie;
 - zapewnia dziecku wsparcie i bezpieczeństwo;
 - nie prowadzi szczegółowego dochodzenia ani nie przesłuchuje dziecka;
 - dokumentuje uzyskane informacje;
 - przekazuje sprawę osobie odpowiedzialnej za Standardy.
2. W sytuacjach wymagających tego przepisami prawa Centrum podejmuje działania wobec właściwych instytucji, w szczególności policji lub prokuratury.

XIV. Obowiązek dokumentowania interwencji

§16

1. Każda sytuacja związana z podejrzeniem krzywdzenia dziecka podlega dokumentowaniu.
2. Dokumentacja powinna obejmować:
 - datę zgłoszenia;
 - dane dziecka;
 - opis sytuacji;
 - podjęte działania;
 - osoby zaangażowane;
 - decyzje dotyczące dalszego postępowania.
3. Dokumentacja przechowywana jest w sposób zapewniający poufność oraz ochronę danych osobowych.

XV. Zakaz działań na własną rękę

§17

Pracownik Centrum nie podejmuje działań wykraczających poza swoje kompetencje, w szczególności:

- nie prowadzi samodzielnego śledztwa;
- nie konfrontuje osoby podejrzanej o krzywdzenie dziecka w sposób mogący zwiększyć zagrożenie;
- nie nakłania dziecka do wielokrotnego opowiadania o zdarzeniu;
- nie podejmuje decyzji prawnych bez konsultacji z osobą odpowiedzialną za Standardy.

Ciąg dalszy dokumentu: Część III – ochrona danych i wizerunku dziecka, zasady korzystania z Internetu, szkolenia personelu, monitoring Standardów oraz załączniki.

XVI. Ochrona prywatności i tajemnicy dotyczącej dziecka

§18

1. Centrum Terapii zapewnia ochronę prywatności wszystkich małoletnich korzystających z jego usług.
2. Informacje dotyczące dziecka, jego sytuacji rodzinnej, zdrowia psychicznego, diagnozy, procesu terapeutycznego oraz innych okoliczności ujawnionych podczas spotkań są traktowane jako informacje poufne i podlegają ochronie zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
3. Personel Centrum zobowiązany jest do zachowania tajemnicy zawodowej zgodnie z zasadami wykonywanego zawodu oraz obowiązującymi przepisami.

§19

1. Informacje dotyczące dziecka mogą być przekazywane wyłącznie osobom uprawnionym, w szczególności:
 - rodzicom lub opiekunom prawnym posiadającym prawo do reprezentowania dziecka;
 - osobom wskazanym i upoważnionym zgodnie z obowiązującymi zasadami;
 - właściwym organom, jeżeli obowiązek przekazania informacji wynika z przepisów prawa.
2. Personel zobowiązany jest każdorazowo ocenić zakres przekazywanych informacji, kierując się dobrem dziecka oraz zasadą minimalizacji danych.

XVII. Ochrona dokumentacji dziecka

§20

1. Dokumentacja dotycząca dzieci prowadzona przez Centrum jest przechowywana w sposób zapewniający:
 - poufność;
 - bezpieczeństwo danych;
 - dostęp wyłącznie dla osób uprawnionych.
2. Personel nie może udostępniać dokumentacji, notatek ani informacji dotyczących dziecka osobom nieuprawnionym.
3. Dokumentacja elektroniczna zabezpieczana jest zgodnie z zasadami ochrony danych osobowych.

XVIII. Ochrona wizerunku dziecka

§21

1. Centrum Terapii szanuje prawo dziecka do prywatności oraz ochrony jego wizerunku.
2. Publikowanie zdjęć, nagrań lub innych materiałów umożliwiających identyfikację dziecka możliwe jest wyłącznie:
 - po uzyskaniu wymaganej zgody rodzica lub opiekuna prawnego;
 - z zachowaniem zasad ochrony prywatności dziecka;
 - w celu zgodnym z udzieloną zgodą.
3. Niedopuszczalne jest publikowanie:
 - zdjęć przedstawiających dziecko w sytuacji mogącej naruszać jego godność;
 - informacji dotyczących diagnozy, trudności lub sytuacji rodzinnej dziecka bez odpowiedniej podstawy prawnej i zgody.

XIX. Zasady kontaktu z dzieckiem poza gabinetem

§22

1. Kontakt pomiędzy specjalistą a dzieckiem powinien odbywać się przede wszystkim podczas zaplanowanych spotkań terapeutycznych, diagnostycznych lub konsultacyjnych.
2. Kontakt poza Centrum może mieć miejsce wyłącznie w uzasadnionych sytuacjach związanych z organizacją udzielanej pomocy.

3. Komunikacja organizacyjna dotycząca wizyt, terminów lub kwestii administracyjnych powinna odbywać się za pośrednictwem rodziców lub opiekunów prawnych.

XX. Zasady korzystania z komunikacji elektronicznej

§23

1. W przypadku wykorzystywania środków komunikacji elektronicznej (np. poczta elektroniczna, platformy do spotkań online) personel zobowiązany jest do zachowania zasad bezpieczeństwa i poufności.
2. Niedopuszczalne jest:
 - prowadzenie prywatnej korespondencji z dzieckiem niezwiązanej z udzielaną pomocą;
 - korzystanie z prywatnych komunikatorów do kontaktów terapeutycznych, jeśli nie zostało to ustalone jako oficjalny kanał komunikacji Centrum;
 - przysyłanie informacji dotyczących dziecka osobom nieuprawnionym.
3. Spotkania online powinny odbywać się z wykorzystaniem narzędzi zapewniających odpowiedni poziom bezpieczeństwa.

XXI. Zasady korzystania z Internetu i urządzeń elektronicznych

§24

1. Jeżeli w ramach działalności Centrum wykorzystywane są urządzenia elektroniczne lub materiały internetowe, personel dba o to, aby korzystanie z nich odbywało się w sposób bezpieczny i dostosowany do wieku dziecka.
2. Personel zwraca uwagę na zagrożenia związane z korzystaniem z Internetu, w szczególności:
 - kontaktem z niebezpiecznymi treściami;
 - cyberprzemocą;
 - naruszaniem prywatności;
 - udostępnianiem danych osobowych.
3. W przypadku ujawnienia sytuacji wskazującej na zagrożenie dziecka w środowisku cyfrowym personel podejmuje działania zgodnie z procedurą interwencji.

XXII. Rekrutacja i przygotowanie personelu do pracy z dziećmi

§25

1. Centrum Terapii podejmuje działania mające na celu zapewnienie, aby osoby pracujące z dziećmi posiadały odpowiednie kwalifikacje oraz predyspozycje do pracy z małoletnimi.
2. Przed rozpoczęciem współpracy z osobą mającą kontakt z dziećmi Centrum dokonuje wymaganej prawem weryfikacji.
3. Każda osoba rozpoczynająca pracę lub współpracę z Centrum:
 - zostaje zapoznana ze Standardami Ochrony Małoletnich;
 - potwierdza zapoznanie się z dokumentem;
 - zobowiązuje się do przestrzegania zawartych w nim zasad.

XXIII. Szkolenie i świadomość personelu

§26

1. Centrum zapewnia, aby personel znał:
 - zasady ochrony dzieci;
 - procedury reagowania na krzywdzenie;
 - zasady prowadzenia dokumentacji;
 - sposób zgłaszania niepokojących sytuacji.
2. Nowi pracownicy oraz współpracownicy zapoznawani są ze Standardami przed rozpoczęciem samodzielnej pracy z dziećmi.
3. Centrum może organizować okresowe przypomnienia lub szkolenia dotyczące ochrony małoletnich.

XXIV. Monitoring stosowania Standardów

§27

1. Standardy Ochrony Małoletnich podlegają regularnej ocenie i aktualizacji.
2. Osoba odpowiedzialna za Standardy dokonuje okresowej weryfikacji dokumentu, w szczególności pod kątem:
 - zmian przepisów prawa;
 - doświadczeń wynikających z funkcjonowania Centrum;

- zgłaszanych uwag personelu;
 - potrzeb dzieci i ich opiekunów.
3. Aktualizacje Standardów są przekazywane personelowi.

XXV. Obowiązki kierownictwa Centrum

§28

Do obowiązków osoby prowadzącej Centrum Terapii należy w szczególności:

- zapewnienie wdrożenia Standardów;
- wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za ich realizację;
- zapewnienie personelowi dostępu do dokumentu;
- dbanie o przestrzeganie zasad ochrony małoletnich;
- podejmowanie działań naprawczych w przypadku stwierdzenia naruszeń.

XXVI. Postanowienia końcowe

§29

1. Standardy Ochrony Małoletnich wchodzi w życie z dniem ich przyjęcia przez Centrum Terapii.
2. Dokument jest dostępny:
 - dla personelu Centrum;
 - dla rodziców i opiekunów;
 - dla dzieci i młodzieży w wersji dostosowanej do ich wieku.
3. Każda osoba współpracująca z Centrum zobowiązana jest do przestrzegania niniejszych Standardów.